

Basiskennis taalonderwijs

Slaag
voor de
kennisbasis-
toets

Noordhoff Uitgevers

Henk Huizenga, Rolf Robbe

2^e druk

Basiskennis taalonderwijs

Henk Huizenga

Rolf Robbe

Tweede druk

Noordhoff Uitgevers Groningen / Utrecht

Ontwerp omslag: G2K (Groningen-Amsterdam)

Omslagillustratie: Stocksy

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan:
Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB
Groningen, of via het contactformulier op www.mijnnoordhoff.nl.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich aanbevolen.

0 / 17

© 2017 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Utrecht, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978-90-01-85466-9

ISBN 978-90-01-85465-2

NUR 842

Woord vooraf

In 2009 is de Kennisbasis Nederlandse taal voor de pabo's ingevoerd. Dat was voor het eerst dat de Nederlandse pabo's tot een consensus kwamen over de inhoud van het pabo-curriculum. Zo'n landelijke kennisbasis biedt een aantal onmiskenbare voordelen. Het vak wordt duidelijk op de kaart gezet en aan een buitenstaander kan snel duidelijk worden gemaakt wat het vak Nederlands op de pabo inhoudt. Een kennisbasis stuurt het curriculum (al zal een individuele pabo uiteraard haar eigen accenten leggen) en dat geeft de garantie van kwaliteit. De kennisbasis vormt ook een handig taaldidactisch lexicon waarin docenten en studenten de betekenis van bepaalde begrippen kunnen nazoeken.

De kennisbasis kent ook een aantal nadelen. Sommigen zullen de structuur van de kennisbasis, waarin het taalonderwijs is opgesplitst in domeinen, als een te strak keurslijf ervaren die haaks staat op een visie van geïntegreerd taalonderwijs. Een kennisbasis kan ook te conserverend werken en de vrijheid van een pabo om het taalonderwijs naar haar eigen inzichten in te richten beknotten. Daarnaast is de opzet van de kennisbasis in de vorm van een lexicon met begrippen niet voor iedereen even gemakkelijk te hanteren. Bovendien kunnen er vraagtekens worden gezet bij de toetsing van de kennisbasis waarbij alleen aandacht wordt besteed aan kennis en niet aan de didactiek. Tot slot vormen de vele bronnen waaruit de kennisbasis heeft geput een barrière om studenten goed te kunnen voorbereiden op de toetsing van de kennisbasis.

Dit alles heeft ons ertoe gebracht om een aparte uitgave te maken waarin de kennis die voor de toets vereist is op een samenhangende manier wordt uitgelegd. De stof voor de kennisbasis wordt ook behandeld in andere taaldidactische uitgaven die wij hebben verzorgd, zoals *Taalonderwijs ontwerpen*, *Begrijpend lezen*, *Aanvankelijk en technisch lezen* en *Spelling*, maar voor een student is het een behoorlijke klus om precies na te gaan wat uit deze uitgaven voor de toetsing van de kennisbasis gekend moet worden. Bovendien is er het probleem dat in de kennisbasis soms net een iets andere terminologie gehanteerd wordt dan in de gangbare taaldidactische literatuur voor de pabo. Dat heeft te maken met de veelheid van bronnen die ten grondslag liggen aan de kennisbasis.

In *Basiskennis taalonderwijs* behandelen we systematisch alle kennis die getoetst wordt in de landelijke toets. Daarbij hebben we soms informatie uit uitgaven in de serie *Taal & Didactiek* bewerkt en waar nodig nieuwe informatie toegevoegd. We hanteren steeds het begrippenapparaat uit de kennisbasis. Alle toetsdoelen van de landelijke toets komen in de tekst van het boek aan de orde. Omdat we ons ervan bewust zijn dat de eenzijdige nadruk op kennis geen recht doet aan de taaldidactiek, maken we voor elk domein ook steeds duidelijk hoe een leerkracht de kennis kan gebruiken in de praktijk. Dat gebeurt in de laatste paragraaf van elk hoofdstuk.

Basiskennis taalonderwijs is in de eerste plaats bedoeld als zelfstudieboek dat een student kan gebruiken bij de voorbereiding op de toetsing van de kennisbasis. We gaan ervan uit dat op elke pabo de volledige kennisbasis aan bod komt en dat de taaldidactische begrippen niet los van de onderwijspraktijk worden aangeboden. Dat neemt niet weg dat het boek ook te gebruiken is binnen een curriculum door vanuit de afzonderlijke domeinen te werken en met behulp van andere literatuur de verdieping te zoeken.

In *Basiskennis taalonderwijs* starten we elk domein vanuit een casus aan de hand waarvan we duidelijk maken over welke taaldidactische kennis een leerkracht moet beschikken. Vervolgens wordt de basiskennis van het domein systematisch besproken en in de laatste paragraaf maken we de koppeling met de onderwijspraktijk. In deze paragraaf staan ook opdrachten. De antwoorden hierop zijn te vinden op de website basiskennistaalonderwijs.noordhoff.nl.

Aan het eind van elk hoofdstuk staat een literatuurlijst en worden de toetsdoelen en de relevante begrippen uit de kennisbasis vermeld. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal meerkeuzevragen zoals die ook in de toetsing van de kennisbasis voorkomen.

De tweede druk is op een aantal punten aangevuld en waar nodig is de omschrijving van bepaalde begrippen aangescherpt. De toetsdoelen zijn aangepast aan de nieuwste versie van de *Toetsgids* van de kennisbasis, en tot slot is de literatuuropgave geactualiseerd.

Henk Huizenga
Rolf Robbe
Hasselt/Dalfsen, voorjaar 2018

Inhoud

1 De kennisbasis Nederlandse taal 9

- 1.1 De opzet van de kennisbasis 10
- 1.2 De inhoud van de kennisbasis 12
- 1.3 Toetsing van de kennisbasis 13
- 1.4 Hoe gebruik je *Basiskennis taalonderwijs*? 14

2 Taalonderwijs en taal 17

- 2.1 Taalonderwijs 20
- 2.2 Het taalsysteem 28
- 2.3 Hoe gebruik je kennis van het taalonderwijs en de taal? 32
 - Verder lezen 34
 - Toetsdoelen 35
 - Begrippen 36
 - Meerkeuzevragen 37

3 Mondelinge taalvaardigheid 41

- 3.1 Taalverwerving 43
- 3.2 Spreek- en luisterstrategieën 52
- 3.3 Spreek- en luisterdoelen 55
- 3.4 Gespreksoorten 57
- 3.5 Hoe gebruik je kennis van mondelinge taalvaardigheid? 58
 - Verder lezen 60
 - Toetsdoelen 61
 - Begrippen 62
 - Meerkeuzevragen 63

4 Woordenschat 67

- 4.1 Het woordgeheugen 69
- 4.2 Woordenschatverwerving 73
- 4.3 Woordleerstrategieën 75
- 4.4 Soorten taalgebruik 78
- 4.5 Woordenschat en schoolsucces 80
- 4.6 Hoe gebruik je kennis van de woordenschat? 82
 - Verder lezen 85
 - Toetsdoelen 86
 - Begrippen 87
 - Meerkeuzevragen 88

5 **Beginnende geletterdheid 91**

- 5.1 Geletterdheid [93](#)
- 5.2 Tussendoelen beginnende geletterdheid [95](#)
- 5.3 Ontwikkeling geletterdheid [98](#)
- 5.4 Auditieve vaardigheden [102](#)
- 5.5 Visuele vaardigheden [105](#)
- 5.6 Elementaire leeshandeling [107](#)
- 5.7 Hoe gebruik je kennis van beginnende geletterdheid? [109](#)
 - [Verder lezen 111](#)
 - [Toetsdoelen 112](#)
 - [Begrippen 113](#)
 - [Meerkeuzevragen 114](#)

6 **Voortgezet technisch lezen 121**

- 6.1 Theorieën over het leesproces [123](#)
- 6.2 Strategieën technisch lezen [125](#)
- 6.3 Voordrachtsaspecten [129](#)
- 6.4 Leesniveaus [132](#)
- 6.5 Technisch lezen in de samenleving [134](#)
- 6.6 Hoe gebruik je kennis van technisch lezen? [137](#)
 - [Verder lezen 139](#)
 - [Toetsdoelen 140](#)
 - [Begrippen 141](#)
 - [Meerkeuzevragen 142](#)

7 **Begrijpend lezen 147**

- 7.1 Leesstrategieën voor begrijpend lezen [149](#)
- 7.2 Het leesgedrag van kinderen [157](#)
- 7.3 Technieken voor informatieverwerking [158](#)
- 7.4 Hoe gebruik je kennis van begrijpend lezen? [159](#)
 - [Verder lezen 161](#)
 - [Toetsdoelen 162](#)
 - [Begrippen 163](#)
 - [Meerkeuzevragen 164](#)

8 **Stellen 167**

- 8.1 Functies van het schrijven [169](#)
- 8.2 Het schrijfproces [170](#)
- 8.3 Schrijven en de computer [178](#)
- 8.4 Hoe gebruik je kennis van het schrijfproces? [179](#)
 - [Verder lezen 182](#)
 - [Toetsdoelen 183](#)
 - [Begrippen 184](#)
 - [Meerkeuzevragen 185](#)

9 Jeugdliteratuur 189

- 9.1 Literaire genres 191
- 9.2 Functies van jeugdliteratuur 193
- 9.3 Beoordelen van jeugdliteratuur 194
- 9.4 Hoe gebruik je kennis van jeugdliteratuur? 195
 - Verder lezen 197
 - Toetsdoelen 198
 - Begrippen 199
 - Meerkeuzevragen 200

10 Taalbeschouwing 203

- 10.1 Het taalsysteem 205
- 10.2 Taalvariatie 223
- 10.3 Taalverandering 225
- 10.4 Taalbeschouwingsstrategieën 227
- 10.5 Hoe gebruik je de kennis van taalbeschouwing? 231
 - Verder lezen 236
 - Toetsdoelen 237
 - Begrippen 238
 - Meerkeuzevragen 239

11 Spelling 243

- 11.1 Schriftsystemen 245
- 11.2 Spellingprincipes van het Nederlands 248
- 11.3 Spellingstrategieën 252
- 11.4 Spellingcategorieën 257
- 11.5 Werkwoordspelling 259
- 11.6 Hoe gebruik je kennis van de spelling? 261
 - Verder lezen 264
 - Toetsdoelen 265
 - Begrippen 266
 - Meerkeuzevragen 267

Begrippenlijst 269

Antwoorden meerkeuzevragen 287

Literatuur 288

Illustratieverantwoording 291

Register 293

VEIL

1

De kennisbasis Nederlandse taal

- 1.1 De opzet van de kennisbasis
- 1.2 De inhoud van de kennisbasis
- 1.3 Toetsing van de kennisbasis
- 1.4 Hoe gebruik je *Basiskennis taalonderwijs*?

In dit hoofdstuk maken we duidelijk wat de Kennisbasis Nederlandse taal inhoudt. In paragraaf 1.1 gaan we kort in op het ontstaan van de kennisbasis en maken we duidelijk hoe die is opgebouwd. Niet alle onderdelen van de kennisbasis worden centraal getoetst. In paragraaf 1.2 geven we kort aan wat de inhoud en het karakter van de kennisbasis is. In paragraaf 1.3 gaan we in op de toetsing van de kennisbasis om in paragraaf 1.4 duidelijk te maken hoe je je met behulp van dit boek kunt voorbereiden op de toetsing van de kennisbasis.

1.1 De opzet van de kennisbasis

In onze samenleving worden steeds hogere eisen gesteld aan het kennisniveau van iedereen. Dat geldt ook voor het onderwijs, nog altijd een belangrijke bron voor kennis. Voor aankomende leraren basisonderwijs is het ook noodzakelijk om over de nodige kennis te beschikken om kinderen goed voor te bereiden op de kenniseconomie. Daarom is in 2009 besloten om voor verschillende vakken op de pabo een kennisbasis in te voeren. Dat gebeurt eerst voor de vakken rekenen en taal. In het onderwijsprogramma op de pabo wordt aandacht besteed aan de kennis die je nodig hebt om goed reken- en taalonderwijs te kunnen geven. Er zijn ook landelijke toetsen waarin een gedeelte van de kennis uit de kennisbases taal en rekenen wordt getoetst. Alle pabostudenten die in het cursusjaar 2010/2011 zijn begonnen met de pabo moeten verplicht de toetsen voor taal en rekenen maken.

In de kennisbasis taal wordt beschreven wat een leraar basisonderwijs moet weten om goed taalonderwijs te kunnen geven op de basisschool. De leerstof is verdeeld over de volgende negen domeinen:

- 1 mondelinge taalvaardigheid
- 2 woordenschat
- 3 beginnende geletterdheid
- 4 voortgezet technisch lezen
- 5 begrijpend lezen
- 6 stellen
- 7 jeugdliteratuur
- 8 taalbeschouwing
- 9 spelling

Per domein zijn de belangrijkste kenniselementen beschreven aan de hand van vier invalshoeken (zie figuur 1.1):

- 1 *De leerinhoud*. Wat is de leerinhoud?
- 2 *De domeindidactiek*. Hoe wordt de leerinhoud onderwezen?
- 3 *Het fundament*. Wat is het fundament onder de leerinhoud?
- 4 *Taaldidactiek en taalbeleid*. Wat zijn de algemene taaldidactische principes?

We zullen die vier invalshoeken nog even kort toelichten.

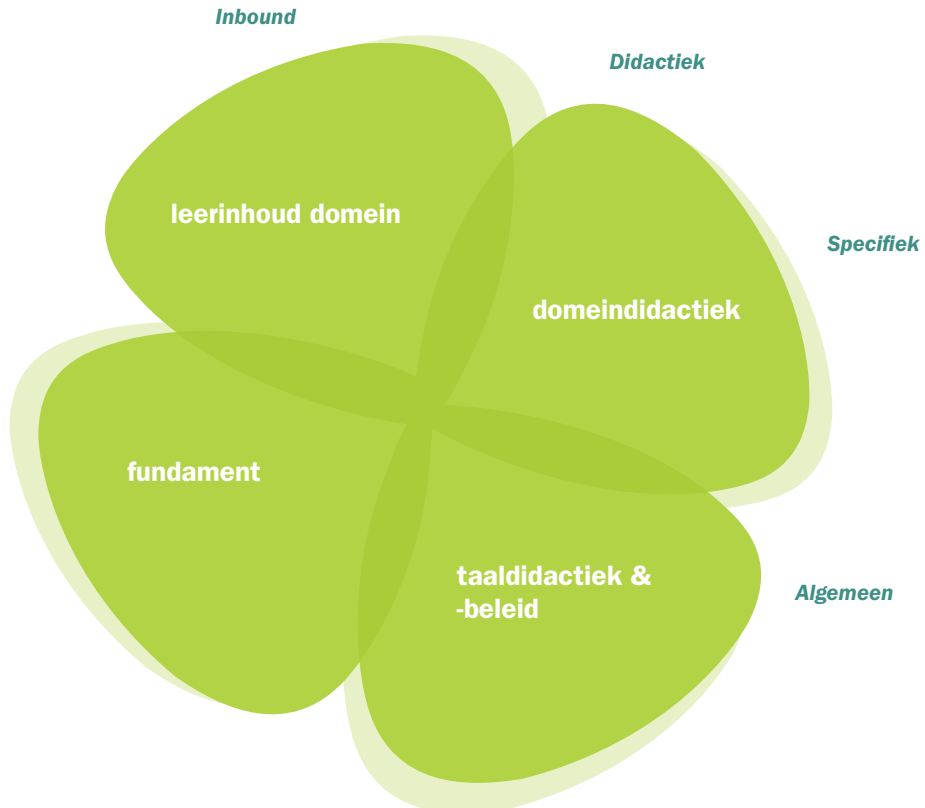
1 De leerinhoud

In de leerinhoud wordt beschreven wat de basisschoolleerling moet weten en kunnen in een bepaald domein. Dat is onder meer vastgelegd in de kerndoelen en de tussendoelen die je vindt op tule.slo.nl. Hier wordt bijvoorbeeld beschreven welke vaardigheden kinderen moeten hebben bij het schrijven van een tekst of het spellen van woorden. Ook wordt er aandacht besteed aan de kenmerken van teksten die kinderen moeten kennen.

2 De domeindidactiek

De manier waarop je de leerinhoud van een bepaald domein aan kinderen onderwijst, noemen we de domeindidactiek. Hier gaat het om de vaardigheden die een leerkracht moet hebben om goed onderwijs te kunnen geven in een bepaald taaldomein. Je leert hier het antwoord op vragen als: hoe geef je instructie, welke onderwijsmiddelen gebruik je, hoe toets je je onderwijs en hoe orden je de leerstof voor de kinderen?

FIGUUR 1.1 De vier invalshoeken bij de domeinen van de kennisbasis taal

3 Het fundament

Bij elk domein heb je bepaalde achtergrondkennis nodig, het fundament. Welke theorieën zijn er bijvoorbeeld over het leesproces of wat is er bekend over de meest efficiënte manier om kinderen nieuwe woorden aan te leren? Soms gaat het om wetenschappelijke kennis, maar ook om maatschappelijke achtergrondkennis. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan de rol die dyslexie speelt in de samenleving of hoe je gebruik kunt maken van de computer bij het schrijven van teksten.

4 Taaldidactiek en taalbeleid

De opsplitsing van het taalonderwijs in verschillende domeinen is wat kunstmatig. In het dagelijks leven lopen bijvoorbeeld woordenschat, jeugdliteratuur en begrijpend lezen door elkaar. Als een kind een jeugdboek leest, is het tegelijkertijd bezig met begrijpend lezen en leert het tevens nieuwe woorden. Daarom wordt er in de kennisbasis ook aandacht besteed aan algemene taaldidactische principes. Dat zijn verschillende manieren waarop je taalonderwijs kunt geven of hoe je als basisschool beleid kunt ontwikkelen op het gebied van taal.

In figuur 1.2 zie je een voorbeeld van hoe de verschillende vragen in de kennisbasis zijn ingevuld.

FIGUUR 1.2 De vier invalshoeken van de kennisbasis voor het domein spelling

9 Spelling	
<p>1 Wat: leerinhoud</p> <p>Leerling als taalgebruiker</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. elementaire spellinghandeling 2. spellingstrategieën 3. hulpmiddelen correcte spelling 4. spellingattitude <p>Taakenmerken</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. klankzuivere woorden 6. spellingcategorieën 7. werkwoordspelling 8. interpunctie 	<p>2 Hoe: domeindidactiek</p> <p>Leerkrachtvaardigheden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. correct spellen 2. instructieprincipes onveranderlijke woorden 3. instructieprincipes werkwoordspelling 4. analyseren spelfouten <p>Onderwijsmiddelen</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. dictee 6. categoriegerichte oefeningen 7. strategiegerichte oefeningen <p>Evaluatie en toetsing</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. spellingtoetsen 9. foutencategorieën <p>Leerstofordening</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. criteria leerstofordening spelling 11. leerlijnen spelling
<p>3 Wat/waarom: fundament</p> <p>Wetenschappelijke achtergrond</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. schriftsystemen 2. principes Nederlandse spelling <p>Maatschappelijke achtergrond</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. correcte spelling en maatschappelijke status 4. spellinghervorming 	<p>4 Hoe/waarom: taaldidactiek en taalbeleid</p> <p>Opvattingen over taalonderwijs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opvattingen taalonderwijs algemeen 2. spelling in traditioneel taalonderwijs 3. spelling in strategisch taalonderwijs <p>Taalonderwijs in taalheterogene groepen</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. taalheterogene groepen algemeen 5. spellingonderwijs aan taalzwakke leerlingen 6. spellingonderwijs aan meertalige leerlingen <p>Samenhang tussen domeinen</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. spelling en beginnende geletterdheid 8. spelling en stellen <p>Samenhang met andere vakken</p> <p>N.v.t.</p>

1.2 De inhoud van de kennisbasis

De kennisbasis is een verzameling met begrippen die belangrijk zijn voor het geven van taalonderwijs. Per begrip wordt een korte typering of definitie gegeven en een toelichting waarin een begrip nog wat verder uitgewerkt wordt. De kennisbasis is dus geen leerboek waarin op een systematische manier wordt uitgelegd hoe je goed taalonderwijs moet geven. Daarvoor zijn

voldoende andere boeken beschikbaar. Bij elk domein van de kennisbasis is een literatuurlijst opgenomen met de boeken en artikelen die als bron zijn gebruikt.

De kennisbasis vormt voor studenten een naslagwerk. Je kunt er snel bepaalde begrippen in opzoeken. Er zijn geen tips voor lessen in te vinden, het gaat echt om de kennis die je vooraf nodig hebt om goed les te kunnen geven.

Van de Kennisbasis Nederlandse taal is een gedrukte uitgave beschikbaar waarin alle begrippen kort worden omschreven. Op een cd-rom die bij deze uitgave hoort staat de volledige tekst van de kennisbasis.

De volledige tekst van de kennisbasis vind je ook op verschillende websites (zie figuur 1.3). De belangrijkste zijn:

- lesintaal.nl
- 10voordeleraar.nl

FIGUUR 1.3 De website *Les in taal*, waarop een koppeling wordt gemaakt tussen de kennisbasis en praktijkvoorbeelden

1.3 Toetsing van de kennisbasis

De kennisbasis wordt getoetst in een landelijke toets met 100 vragen. Niet alle onderdelen van de kennisbasis zitten in de landelijke toets. De kennis op het gebied van de taaldidactiek, de manier waarop je lesgeeft in taal, valt buiten de landelijke toets. Alleen de invalshoeken 1 (Wat is de leerinhoud?) en 3 (Wat is het fundament onder de leerinhoud?) worden getoetst. De kennis van de didactiek wordt door elke pabo op zijn eigen manier getoetst. Dat kan in de vorm van theorietoetsen, dossiers, portfolio's, lesverslagen, lesbezoeken, assessments, rollenspelen of stageverslagen. De manier waarop je taalonderwijs geeft, kan nu eenmaal het best in de praktijk beoordeeld worden.

Op de pabo zal er uitgebreid aandacht worden besteed aan de kennisbasis. Je leert hoe je in de verschillende domeinen van het taalonderwijs les moet geven, maar ook hoe je de domeinen in samenhang kunt aanbieden. De landelijke toets is een digitale toets, waarbij elk domein aan bod komt. Omdat niet elk domein even goed met behulp van meerkeuzevragen is te toetsen, verschilt het aantal toetsvragen per domein. Zo zijn er weinig vragen over jeugdliteratuur en meer vragen over taalbeschouwing. In de toets vind je verschillende typen vragen. Het zijn meerkeuzevragen met drie of vier alternatieven, multiple respons-vragen, waarbij meer goede antwoorden mogelijk zijn, of matchingvragen, waarbij je twee bij elkaar horende begrippen moet koppelen. Bij de toetsing van de kennisbasis gaat het er niet alleen om dat je de betekenis van bepaalde begrippen kent, maar je moet zaken ook kunnen toepassen of herkennen in praktijksituaties. Je moet bijvoorbeeld weten wat het begrip auditieve analyse inhoudt. In de toets zul je meestal vragen vinden waarin je dit begrip moet hanteren in de praktijk. Bijvoorbeeld:

VOORBEELD 1.4

Welke oefening doet een beroep op auditieve analyse?

- a Ik zeg twee klanken. Jij moet zeggen of ze hetzelfde zijn: b...p.
- b Zet een rondje om alle woorden die beginnen met de letter r.
- c Wil je het woordje raam eens voor mij hakken?
- d Ik zeg een woord in stukjes, jij moet zeggen welk woord het is r – oo – s.

Om de vraag te kunnen beantwoorden, moet je niet alleen het begrip auditieve analyse kennen, maar ook weten hoe het in de praktijk van het onderwijs functioneert om tot het goede antwoord c te kunnen komen. In de *Syllabus Kennistoets Nederlands Pabo* vind je meer informatie over hoe de Kennisbasis Nederlandse taal getoetst wordt.

1.4 Hoe gebruik je *Basiskennis taalonderwijs*?

Basiskennis taalonderwijs is speciaal geschreven om je te helpen bij de voorbereiding op de toets over de Kennisbasis Nederlandse taal. In dit boek presenteren we de kennisbasis niet in de vorm van een naslagwerk, maar als een samenhangend verhaal waarin alle kenniselementen van de landelijke toets worden behandeld. Zo zie je beter de samenhang en kun je de kennis ook beter een plek geven. Alle begrippen die je voor de toets moet kennen, kun je als margewoord terugvinden. In de tekst wordt de inhoud van het begrip steeds uitgelegd. Aan het eind van elk hoofdstuk zijn de begrippen nog eens in een speciaal kader weergegeven. Achter in het boek vind je ook nog eens een alfabetische lijst van alle begrippen die je voor de kennisbasistoets moet kennen. De begrippen die niet in de kennisbasis bevraagd worden (maar die soms wel handig zijn om beter vat te krijgen op de leerstof) zijn cursief gedrukt.

Aan het eind van elk hoofdstuk zijn ook de toetsdoelen opgenomen. De toetsdoelen beschrijven precies wat er van je gevraagd wordt voor de toetsing van de kennisbasis. Er zijn bepaalde toetsdoelen die onder twee domeinen gerangschikt kunnen worden. We hebben ze dan maar één keer opgenomen.

Hoe kun je met behulp van *Basiskennis taalonderwijs* voorbereiden op de toets van de kennisbasis?

Allereerst gaat het erom dat je de begrippen goed kent. Je kunt die het beste leren aan de hand van het hoofdstuk waarin de begrippen worden uitgelegd. De alfabetische begrippenlijst is bedoeld om nog even snel dingen na te zoeken. Het gaat er niet direct om dat je alleen definities uit je hoofd leert, maar dat je een begrip kunt plaatsen in een bredere context. Bijvoorbeeld: *auditiële analyse is één van de auditiële vaardigheden die je gebruikt bij het leren lezen en spellen. Het is het uit elkaar halen van een woord in klanken. Je hebt dat nodig om een woord goed te kunnen spellen.* Daarnaast moet je ook voorbeelden kunnen geven van een vaardigheid, je moet je een voorstelling kunnen maken van wat het inhoudt. Bijvoorbeeld: *Een voorbeeld van auditiële analyse is het opsplitsen van een woord in losse klanken: (r – aa – m) of klankstukken (kin – dur – waa – gun).* Ook is het handig om het verschil met verwante begrippen voor jezelf duidelijk te maken. Bijvoorbeeld: *auditiële analyse staat tegenover auditiële synthese, dat is juist het samenvoegen van klanken. Het lijkt ook veel op auditiële discriminatie. Dat is het verschil kunnen horen tussen klanken.* Het gaat kortom om de volgende vier vaardigheden:

- 1 het begrip omschrijven
- 2 het begrip in de context plaatsen
- 3 het verschil met verwante begrippen aangeven
- 4 een voorbeeld van het begrip geven

In de laatste paragrafen van elk hoofdstuk passen we de kennis toe op de praktijk, zodat je beter begrijpt waar je die kennis voor nodig hebt. Hierin vind je een aantal opdrachten om je de stof eigen te maken.

De antwoorden op deze opdrachten vind je op de website basiskennistaalonderwijs.noordhoff.nl.

De meerkeuzevragen kun je het beste maken als je de stof goed kent. Je kunt de vragen hanteren als een controlemiddel om na te gaan of je de leerstof goed beheerst. Als je meer dan 70% van de vragen goed hebt gemaakt, dan zit je op een voldoende niveau.

Op de website 10voordeleraar.nl vind je in de *Toetsgids* alle toetsdoelen voor de toets van de Kennisbasis Nederlandse taal.

